

beeld: ger van der vlugt

Bibliotheek Bijzondere Collecties UvA, Amsterdam

Het bibliotheekgebouw van de Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam aan de Oude Turfmarkt vormt een toegangspoort tot een unieke collectie. Hier is één van de centra van de middeleeuwse literatuur gevestigd. Het gebouwencomplex is Rijksmonument en maakt deel uit van een historische grachtengevel. Onderzoek naar de ontwikkeling van het historische gevelbeeld speelde een rol bij de conceptvorming voor deze bibliotheek.

Dit gebouwencomplex is het paradepaardje van de Universiteit van Amsterdam. Wetenschappers en studenten van over de hele wereld komen om de middeleeuwse collectie boeken te bestuderen. Men wilde het gebouw open, vriendelijk en toegankelijk maken voor de gasten, maar ook de voorname sfeer van de koopmansstad doen herleven. Het totale gebouwencomplex is door een lichthof en de Gasthuissteeg in vier stukken verdeeld.

Twee kwarten zijn gerestaureerd,

het schuinstaande achterhuis is gerenoveerd en één kwart is nieuw gebouwd achter de historische gevel. De twee gerestaureerde delen zijn oorspronkelijk elegante stadshuizen van de architect Philips Vingboons uit de 17e eeuw en ademen de voorname sfeer van die tijd. De panden huizen de collectie en de ondersteunende functies. De boeken zijn zo kostbaar dat ze in apart beveiligde ruimten worden bewaard.

De publiekszone is voornamelijk gevormd aan de hand van de contouren van de vroegere fijnmazige stedelijke structuur van poortjes, steegjes en binnenplaatsen. De binnenplaatsen zijn nu één lichthof. Vanuit deze lichthof heeft men ook toegang tot de bijzondere collectie van het Allart Pierson museum. De nieuwe entree wordt gevormd door de Gasthuispoort en de mooie Gasthuissteeg met een gemetseld tongewelf. Publiekszone en beveiligde zone zijn gescheiden, maar door ramen, vides, doorkijkjes en dubbele trappen is er altijd onderling zicht.

Door de toevoeging van een nieuwe glazen gevel hebben de rommelige achtergevels op het binnenterrein de allure van een hofgevel gekregen. Het schuinstaande achterhuis, een overblijfsel van het middeleeuwse verkavelingspatroon, is door de glazen gevel als het ware in een vitrine geplaatst.

De uitdaging van de opgave was het zo goed mogelijk conserveren van de collectie in de te renoveren en te restaureren monumentale

Ontwerpteam
projectarchitect
Hans van Beek, Dorte Kristensen,
mmv Wessel Reinders

projectmedewerkers
Arthur Loomans, Christina Kaiser,
Jan van de Velde, Joke Stolk,
Joop Buurman, Pascale Leistra,
Paul Verhaar, Priet Jokhan,
Susanne Pietsch

Projectteam
interieurarchitect
Merckx+Girod architecten

directievoering
atelier PRO

bouwkundig aannemer
Bouwcombinatie J.P. van Eesteren -
Koninklijke Woudenberg vof

adviseur akoestiek
Nelissen ingenieursbureau

constructeur
Constructiebureau Tentij

installatieadviseur
Nelissen ingenieursbureau

projectmanager

ATELIER PRO

panden, onder toezicht van Monumentenzorg. De condities waaronder de boeken bewaard dienen te worden was van belang als in specifieke luchtvochtigheid en temperatuur. Hetzelfde gold voor de oude eikenhouten constructie, vloeren en plafonds. Materialen, voorstellen en afwerkingen moesten de sfeer van het gebouw behouden en alle toe te voegen leidingen en kanalen weggewerkt. Het resultaat is een bijzonder gebouw waarin een balans is gevonden tussen de wensen van Monumentenzorg, de eisen die aan boeken werden gesteld en de scheiding tussen publiekszone en beveiligde zone. Herstel van de schaal van de voorgevel was één stap te ver.

Het ontwerp bevat de architectuur en het interieur.

publicaties

ArchitectuurNL#08, 2007, p19-22

De architect, mei2007, p62-67